

Порівняння з компонентом-артефактом у сучасній українській та німецькій художній прозі

У статті подано результати дослідження порівнянь із компонентом-артефактом. Створено порівняльні дослідницькі корпуси сучасної української та німецької художньої прози, кожний із яких має обсяг понад 1 млн 300 тис. слововживань і на яких саме ґрунтується ця робота. Виявлено найчастотніші концептосфери, терміни яких стають ділянкою-джерелом під час вербалізації в кожній із досліджуваних мов. За допомогою програми KWIC Concordance створено конкорданси для відповідних сполучників. Ручним сортуванням сформовано переліки порівнянь та порівняльних зворотів. Виявлено також відносну частотність артефактних порівнянь у художній прозі обох мов. Зроблено висновки про національно-культурну специфіку порівняльних вербалізацій в українській та німецькій мовах, опрацьовано методику аналізу образних засобів, зокрема порівнянь, які містять компонент-назву артефакту, наявних у сучасній українській і німецькій художній прозі. У подальшій роботі над цією тематикою заплановано здійснити дослідження на корпусі більшого обсягу, а також проаналізувати порівняння в гендерному аспекті.

Ключові слова: дослідницький порівняльний корпус, порівняння, компонент-артефакт, концептосфера, вербалізація, частотність.

Постановка наукової проблеми та її значення. Специфіка порівняння як образного засобу й когнітивної операції полягає в тому, що вона якнайкраще відображає досвід контактування людини зі світом, актуалізуючи значущі прототипи, усталені у свідомості мовців, а також уводячи до «порівняльного обігу» нові. Дослідження різноманітних образних засобів у зіставному аспекті дають змогу підтвердити/спростувати інколи досить категоричні твердження про специфіку різних концептуальних і мовних картин світу.

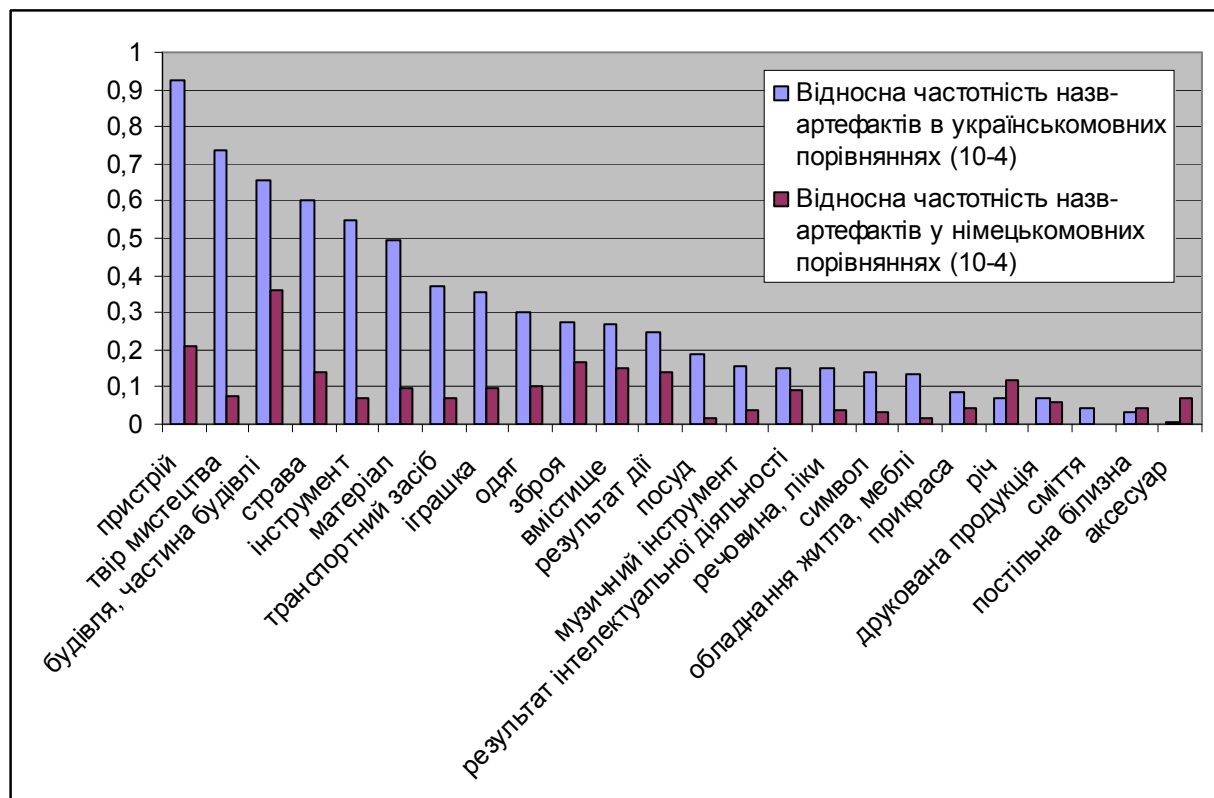
Аналіз досліджень цієї проблеми. Порівняння як образний засіб тривалий час перебуває в полі зору дослідників. Створено низку переважно діалектних словників [1; 2; 5; 6; 28; 30; 34]. Досліджено граматичний аспект порівнянь [11; 19]; структурний і семантичний аспекти стійких порівнянь [16]; семантико-синтаксичну організацію компаративних паремій [22]; функціонально-семантичний аспект [31; 32]; прагмалінгвістичні параметри засобів вираження компаративності [21]; структурно-семантичну й когнітивну організацію порівняльних зворотів в українському поетичному тексті [17]; стилістичні функції порівнянь [4]. Приділено увагу зіставному дослідженню порівнянь у різних мовах [13; 14; 20; 26; 27]. Виконано низку праць у перекладознавчому аспекті [8; 10; 25]. Порівняння також досліджено в стилістичному аспекті [23]; у межах вивчення ідіостилів письменників [9; 12; 15; 18; 24; 29]; розглянуто ідіолектні порівняння сучасної української чоловічої прози [3]; проаналізовано діалектні порівняння [7]. Результати дослідження порівнянь у гендерному аспекті на матеріалі англійської мови розглянуто в праці В. Щербицької [33].

Отже, **мета цього дослідження** – на основі створених порівняльних дослідницьких корпусів опрацювати методику аналізу образних засобів, зокрема порівнянь, які містять компонент-назву артефакту, наявних у сучасній українській і німецькій художній прозі; виявити національно-культурну специфіку порівняльних вербалізацій у досліджуваних мовах.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Матеріалом дослідження послугувала художня проза низки авторів (Л. Дашвар (Л. Даш), О. Забужко (О. З.), Л. Костенко (Л. К.), І. Роздобудько (І. Р.), Є. Кононенко (Є. К.), Л. Денисенко (Л. Ден), Т. Малярчук (Т. М.), М. Матіос (М. М.), М. Меднікової (М. Мед.), С. Андрухович (С. А.), Ю. Андруховича (Ю. А.), Ю. Винничука (Ю. В.), Л. Дереша (Л. Дер.), С. Жадана (С. Ж.), В. Шкляра (В. Ш.), А. Чеха (А. Ч.), В. Кожелянка (В. К.), В. Лиса (В. Л.), Т. Прохаська (Т. П.), Ю. Покальчука (Ю. П.), Ю. Іздрика (Ю. І.)). Дослідницький корпус україномовної прози нараховує близько 1 млн 400 тис. слововживань. За допомогою програми KWIC Concordance створено конкорданси для сполучників *як, наче, неначе, мов, немов, буцім, буцімто, гей, гейби, ек, мовби, мовбито, начеб, начебто, немовби, немовбито, неначеб, неначебто, ніби, нібито*. До німецькомовного корпусу ввійшла проза таких

авторів, як О. Buslau (O. B.), S. Fleming (S. F.), F. Schätzing (F. S.), U. Klausner (U. K.), J. Profijt (J. P.), C. Rademacher (C. R.), C. Cueni (C. C.), B. Hennen (B. H.), W. Hollbein (W. H.), M. Römling (M. R.). Обсяг цього корпусу складає понад 1 млн 300 тис. слововживань. Ручним сортуванням сформовано переліки порівнянь і порівняльних зворотів.

На діаграмі 1 відображено відносну частотність термінів-назв артефактів у складі порівнянь в україномовних та німецькомовних текстах (упорядковано за спаданням частотності термінів-назв артефактів у складі порівнянь в українському підкорпусі).

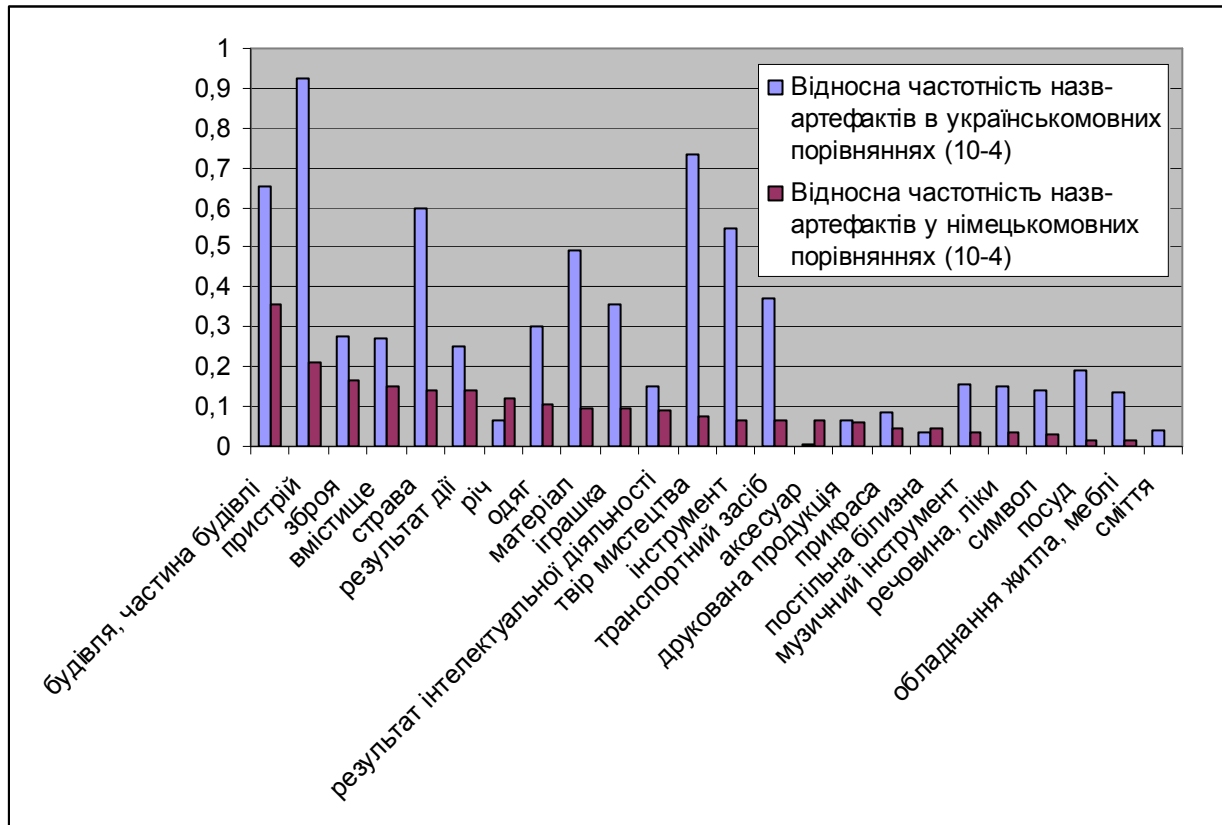

Діаграма 1. Найчастіші терміни-назви артефактів у складі порівнянь в україномовних та німецькомовних текстах (упорядковано за спаданням частотності термінів-назв артефактів у складі порівнянь в українському підкорпусі)

Найчастіше в компонентному складі українських порівнянь натрапляємо на терміни, належні до концептосфери *Пристрій*. Порівняння, які стосуються опису зовнішності людини, відбивають реалії сучасного світу: **очі** (як *два перископи* (Л. К.); *очі спалахнули, як лазер* (О. З.)); **обличчя** (*завмерло шефове обличчя, немов заклацнуло на «pause»* (О. З.)); *Вирядилась, мов стоп-сигнал!* (І. Роздобудько); *красива, як світлофор*, *жінка* (Л. Даш). На подібні приклади вербалізацій натрапляємо в німецькомовному підкорпусі: *ihr Blick, der wie ein Pendel zwischen ihren auf Hochglanz polierten Sonntagsschuhen hin- und herschwang* (U. K.); *du bist...charmant wie eine Dampfwalze* (W. H.). Терміни концептосфери *Пристрій* у німецьких порівняннях використовують для вербалізації концептосфери *Природне явище*: *Der Mond stand wie eine riesige Laterne am Himmel* (B. H.); *Das Sonnenlicht... so gezielt wie ein Laserspot in einer Diskothek genau in ihr Gesicht* (W. H.).

На діаграмі 2 відображено відносну частотність термінів-назв артефактів у складі порівнянь в україномовних та німецькомовних текстах (упорядковано за спаданням частотності термінів-назв артефактів у складі порівнянь у німецькому підкорпусі).

У досліджених україномовних текстах використано традиційну метафору **Розум – це механізм**: *у Вас унікальний мислительний апарат <...>. Довго ж мій апарат чаккав – упорожні, як мотор без палива* (О. З.); *клацало мені в голові, мов кнопкою на калькуляторі* (О. З.); *Причинно-наслідковий зв'язок спрацював, як розрахункова машина* (Т. М.).

Діаграма 2. Найчастотніші терміни-назви артефактів у складі порівнянь в українськомовних та німецькомовних текстах (упорядковано за спаданням частотності термінів-назв артефактів у складі порівнянь у німецькому підкорпусі)

Представлена також традиційна метафора **Розуміння** – це світло в текстах українськомовного підкорпусу, однак на вербальному рівні вона втілена із застосуванням термінів концептосфери Артефакт: *і враз Адриянові мов ракетою в голові стрілило* (О. З.); *і сигнал остороги зараз же й спалахнув у потьмареному мозкові, як ракета вночі над полем* (О. З.).

У текстах українськомовного підкорпусу **Фізичні дії людини** часто порівнюються з дією пристроїв: *Душман <...> крутився, як електровіник, впирався рогом, як папа Карло, орав, як залізний трактор...* (М. Мед.); *і день і ніч гарувати, як бульдозер* (О. З.); *голова <...> працювала зосереджено й чітко, як телетайп, вистукуючи команди* (О. З.); *Далі я тільки рухався, як автомат...* (Ю. В.); *вона <...> торохтіла й торохтіла, мов автомат, викидаючи з себе сто слів за секунду* (Ю. В.); *я віджимався, як автомат* (Л. Дер.); *можеш віджиматися, як машина* (Л. Дер.); *я реагував уже як треба: як налаштований до управління автомат* (Л. Дер.); *товкмачив, як заведений* (Ю. І.); *тіло, як заведене* (Л. Дер.).

В українських і німецьких текстах трапляється вживання **комп'ютерних термінів**: *як ото в комп'ютерному архіваторі* (М. Мед.); *як екран велетенського комп'ютера* (О. З.); *Від групи можна чекати всього, чого завгодно. Так само, як від комп'ютерів або щурів* (Є. К.); *Ihr Hirn funktionierte wie ein Rechner* (F. S.).

Натрапляємо також на приклади вербалізації концептосфери **Психічні стани** в термінах, належних концептосфері Артефакт (людина як електричний прилад): *сонний і хлялий, наче з розетки вимкнений* (О. З.); *протіпалася, як у розетку встромлена* (О. З.); *люди жили так роками, включені, як в електромережу, в розплутування того, що з засади розплутуванню не підлягає* (О. З.); *Ніби їхні жінки підживляли їх додатковою енергією. Як акумулятори* (О. З.); *Я жінка серйозна, мов трансформатор: «Не підходь – уб'є!»* (І. Р.); *Емоції вичахли й розрядились, як старий акумулятор* (Л. К.).

У досліджених німецькомовних текстах однією з найчастіше використовуваних сфер-джерел є концептосфера Будівля, частина будівлі, у термінах якої вербалізовано уявлення, належні до різноманітних концептосфер: *Klostergarten, der wie ein römisches Atrium angelegt war* (С. С.); *bist du leer*

wie eine **Scheune** (С. С.); *Sie waren wie ein Tor aus Goldblech* (В. Н.); *Ihr Gesicht war bleich wie eine gekalkte Mauer* (М. Р.); *und sich immer noch vorkam wie eine Destillerie auf Beinen* (F. S.).

Німецькі автори, на відміну від українських мовців, активніше використовують для вербалізації терміни концептосфери *Зброя*: *Ihr Zeigefinger wie ein **knochiger Dolch*** (W. H.); *Mit einem Fausthieb wie ein **Katapultschuss** traf der Kentaur den Kopf von Shandrals Rappen* (В. Н.); *Eine ebenso kleinwüchsige wie wohlbeleibte Frau schoss wie eine lebende **Kanonenkugel** heraus* (W. H.); *Ein Ausdruck von Leid, der sich wie eine **dünne Messerklinge** in ihre Brust bohrte* (W. H.).

Серед артефактів в україномовних текстах найчастіше компонентом порівнянь є *екран* (5); *автомат, заведений, свічка* (4); *дзеркало, кіноекран, пружинка* (3); *акумулятор; антена, вітряк, кнопка, комп'ютер, манекен, мікрофон, мотор, опудало, парашут, поплавок, презерватив, ракета, розетка, телевізор, шарнір, шприц* (2); у німецькомовних: *Stück Fleisch* (4), *Sack, Schleier, Spiegel, Mauer* (3); *Puppe, Laib Brot, Salzseule, Marionette, Pendel, Schiff, Topf Honig, Kerze, Maske, Märchen* (2).

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Загалом у досліджених німецькомовних текстах автори значно рідше, ніж українці, звертаються до артефактних порівняльних вербалізацій. Окрім того, спостерігаємо як якісні, так і кількісні відмінності використання під час вербалізації різних концептосфер-джерел, належних суперконцептові *Артефакт*, українцями та німцями. Так, українці найчастіше компаративно вербалізують різні уявлення.

В українських текстах відносна частотність артефактних порівнянь становить 6,996, а в німецьких – 2,237. Здобуті результати належить перевірити на корпусі більшого обсягу. З огляду на це заплановано доповнити корпус, а також проаналізувати порівняння в гендерному аспекті.

Джерела та література

1. Аркушин Г. Сказав, як два зв'язав: Народні вислови та загадки із Західного Полісся і західної частини Волині / Г. Аркушин – Луцьк ; Люблін : [б. в.], 2003. – С. 76–133.
2. Вархол Н. Фразеологічний словник лемківських говірок Східної Словаччини / [уклад. : Н. Вархол, А. Івченко]. – Пряшів : [б. в.], 1990. – 160 с.
3. Вороніна Ю. В. Концепт «чоловік» у сучасній українській чоловічій прозі / Ю. В. Вороніна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://scaspee.com/6/post/2013/10/conceptmanin-modern-male-prose-voronina-y-v.html>
4. Голоюх Л. В. Порівняння як структурно-стилістичний компонент художнього тексту (на матеріалі сучасної української історичної прози) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Голоюх Лариса Василівна ; НАН України, Ін-т укр. мови. – К., 1996. – 225 с.
5. Добролюба Г. Идеографічний словник поліських народних порівнянь з компаративними об'єктами – назвами тварин / [уклад. Г. Добролюба]. – Житомир : Волинь, 1997. – 53 с.
6. Добролюба Г. Красне слово – як золотий ключ: постійні народні порівняння в говірках Середнього Полісся та суміжних територій / [уклад. Г. Добролюба]. – Житомир : Волинь, 2003. – 160 с.
7. Добролюба Г. М. Идеографія і генезис поліських антропогностичних порівнянь : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Добролюба Галина Миронівна ; Житомир. держ. пед. ін-т ім. І. Я. Франка. – Житомир, 1997. – 191 с.
8. Загородня Л. Л. Відтворення образу порівняння як проблема перекладу англійських порівняльних структур українською мовою / Л. Л. Загородня // Мандрівець. – 2013. – № 1 (103). – С. 68–71.
9. Каленюк С. О. Лексика творів Уласа Самчука: народнорозмовні джерела, семантична структура та стилістичні функції : автореф. дис. канд. філол. наук : 10.02.01 / С. О. Каленюк ; НАН України, Ін-т укр. мови. – К., 2007. – 18 с.
10. Лобачова І. М. Порівняння як один з основних видів тропів в українських перекладах Святого Письма ХХ ст. / І. М. Лобачова // Дослідження з лексикології і граматики української мови : [зб. наук. пр.] / за ред. проф. А. М. Поповського. – Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетровського нац. ун-ту ; Біла А. О., 2012. – Вип. 11. – С. 246–253.
11. Маковецька-Гудзь Ю. А. Семантико-граматичні моделі художніх порівнянь (на матеріалі української поетичної мови 70–90-х років ХХ століття) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Ю. А. Маковецька-Гудзь ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2010. – 18 с.
12. Марчук О. І. Структурно-типологічні параметри порівняльних конструкцій в ідіостилі М. М. Коцюбинського : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / О. І. Марчук ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Одеса, 2003. – 20 с.
13. Мізін К. Німецько-український фразеологічний словник (усталені порівняння) / К. Мізін. – Вінниця : Нова кн., 2005. – 304 с.
14. Мізін К. І. Усталені порівняння англійської, німецької, української та російської мов в аспекті зіставної лінгвокультурології : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.17 / Мізін Костянтин Іванович ; Київ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2012. – 32 с.

15. М'яснянкін Л. І. Порівняння в ідіостилі М. О. Шолохова: функціонально-семантичний і прагматичний аспекти: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.02 / Л. І. М'яснянкін; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2002. – 17 с.
16. Найда А. М. Стійкі народні порівняння як об'єкт фразеології (семантичний і структурний аспекти): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / А. М. Найда; Дніпропетр. нац. ун-т. – Дніпропетровськ, 2002. – 19 с.
17. Павлюк Т. П. Порівняльні звороти в сучасному українському поетичному тексті: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Т. П. Павлюк; Запоріж. нац. ун-т М-ва освіти і науки, молоді та спорту України. – Запоріжжя, 2011. – 19 с.
18. Петришина О. І. Мова проповідей Йосифа Сліпого: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / О. І. Петришина; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2008. – 20 с.
19. Прокопчук Л. В. Категорія порівняння та її вираження в структурі простого речення: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Л. В. Прокопчук; НАН України; Ін-т укр. мови. – К., 2000. – 18 с.
20. Рафаєлова К. С. Лінгвокультурологічні особливості стійких компаративних одиниць в російській та вірменській мовах: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17 / К. С. Рафаєлова; Донец. нац. ун-т. – Донецьк, 2010. – 20 с.
21. Романченко А. П. Прагмалінгвістичні параметри функціонально-семантичного поля компаративності в сучасній українській літературній мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / А. П. Романченко; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Одеса, 2009. – 16 с.
22. Садова Г. Ю. Семантико-синтаксична організація компаративних паремій: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.02 / Г. Ю. Садова; Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні НАН України. – К., 2006. – 19 с.
23. Свідрук О. О. Стилїстичний прийом порівняння як засіб створення сатиричного ефекту у сучасних творах / О. О. Свідрук // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Сер. : Филология. Социальные коммуникации. – Симферополь, 2012. – Т. 25 (64), № 1, ч. 2. – С. 169–172 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://repository.crimea.edu/jspui/handle/123456789/5205>
24. Скачков А. Ю. Лінгвостилїстичні особливості портретних описів у творах М. Коцюбинського: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / А. Ю. Скачков; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2007. – 19 с.
25. Судук І. І. Порівняння в текстах українських перекладів святого письма: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / І. І. Судук; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2009. – 20 с.
26. Талько С. В. Лінгвоаксіологічна семантика антропоцентричних метафор та порівнянь в українській і англійській мовах: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17 / С. В. Талько; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2009. – 20 с.
27. Тищенко-Монастирська О. О. Порівняння в тексті фольклору (на матеріалі української, російської, кримськотатарської і татарської мов): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15 / О. О. Тищенко-Монастирська; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2010. – 20 с.
28. Ужченко В. Д. Фразеологічний словник східнословобожанських і степових говірок Донбасу / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – Луганськ: Альма-матер, 2002. – 263 с.
29. Філінюк В. А. Образне слово в системі поетичного тексту Емми Андїєвської: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / В. А. Філінюк; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2006. – 20 с.
30. Чабаненко В. А. Фразеологічний словник говірок Нижньої Наддніпрянщини / В. А. Чабаненко. – Запоріжжя: [б. в.], 2001. – 201 с.
31. Шаповалова Н. П. Функціонально-семантичний статус порівняльних конструкцій у сучасній українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Н. П. Шаповалова; Дніпропетр. держ. ун-т. – Дніпропетровськ, 1998. – 16 с.
32. Щепка О. А. Функціонально-семантичне поле компаративності: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / О. А. Щепка; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. – Сімферополь, 2008. – 20 с.
33. Щербицька В. В. Граматичний аспект об'єктивації гендеру в автобіографіях (на матеріалі англомовних художніх творів ХХІ столїття) / В. В. Щербицька // Лінгвістичні дослідження. – 2013. – Вип. 36. – С. 261–265 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znphknpu_lingv_2013_36_46.pdf
34. Юрченко О. С. Словник стійких народних порівнянь / О. С. Юрченко, А. О. Івченко. – Х.: Основа, 1993. – 176 с.

Левченко Елена, Лихнякевич Игорь. Сравнение с компонентом-артефактом в современной украинской и немецкой художественной прозе. В статье поданы результаты исследования сравнений с компонентом-артефактом. Созданы сравнительные исследовательские корпуса современной украинской и немецкой художественной прозы, каждый из которых объемом свыше 1 млн 300 тыс. словоупотреблений и именно на

которых базируется это исследование. Выявлены самые частотные концептосферы, термины которых станут источником при вербализации в каждом из исследуемых языков. При помощи программы KWIC Concordance созданы конкордансы для соответствующих союзов. Ручной сортировкой сформированы перечни сравнений и сравнительных оборотов. Выявлена также относительная частотность артефактных сравнений в художественной прозе обоих языков. Сделаны выводы о национально-культурной специфике сравнительных вербализаций в украинском и немецком языках, отработана методика анализа образных средств, а именно сравнений, которые имеют в своем составе компонент-название артефакт, наличествующих в современной украинской и немецкой художественной прозе. В дальнейшей работе над этой тематикой запланировано провести исследование на основе корпуса большего объема, а также проанализировать сравнения в гендерном аспекте.

Ключевые слова: исследовательский сравнительный корпус, сравнение, компонент-артефакт, концептосфера, вербализация, частотность.

Levchenko Olena, Likhniakievuch Ihor. Similes with an Artifact Component in Modern Ukrainian and German Fiction. Results of research into similes with an artifact component are presented in the article. The research is based on comparative research corpora of modern Ukrainian and German fiction, each consisting of 1 million 300 thousand word forms. The most frequent spheres of concepts have been determined whose terms become the area-source for verbalization in each of the researched languages. With the help of KWIC Concordance application, concordances for corresponding conjunctions were generated. Lists of similes and simile phrases were created by hand sorting. Relative frequency of artifact similes in Ukrainian and German fiction is revealed. Conclusions on national and cultural specificity of comparative verbalizations in Ukrainian and German are made and methods of figurative means analysis, in particular those of similes containing the names of artifacts found in Ukrainian and German fiction, are developed. It is further planned to carry out research using a larger corpus of texts and analyze the similes from gender perspective.

Key words: comparative research corpus, simile, artifact component, sphere of concepts, verbalization, frequency.

Стаття надійшла до редколегії
14.01.2015 р.

УДК 811.111'373'42

Костянтин Лектоваров

Англомовний концепт SECURITY (лінгвокогнітивне дослідження ядерної і медіальної зон)

У статті запропоновано дефініційний аналіз вербальних одиниць, що утворюють номінативне поле концепту SECURITY. Отримані дані дають змогу виокремити із них набір дискретних змістових парцел – сем, які, будучи семантичними (тобто не матеріальними) сутностями, набувають свого «матеріального» втілення у вигляді дефініційних ознак, зафіксованих у словникових тлумаченнях. Подальша когнітивна інтерпретація лексикографічних дефініцій результується в групуванні семантично близьких семем у смислові сегменти ядра концепту. Таких сегментів налічуємо три, кожний із яких віддзеркалює певний культурний сценарій суспільної взаємодії носіїв англійської мови. Ціннісна ієрархічність таких сценаріїв відбивається у неоднорідному продукуванні медіального шару концепту іменниковими словосполученнями із семемою *security*, що походять із різних секторів ядерного шару. Результати проведеного лінгвокогнітивного аналізу ядерної та медіальної зон вербалізованого концепту SECURITY свідчать, що концепт SECURITY/БЕЗПЕКА в англомовній картині світу передусім визначає ідею *безпеки і захисту від агресивного діяння*, далі – *фінансової/правової заперуки* і наостанок – *свободи від передчуття чогось небажаного/загрозливого*.

Ключові слова: концепт, лінгвокогнітивне дослідження, сема, семема, лексема, картина світу.

Постановка наукової проблеми та її значення. Лінгвокогнітивне вивчення концепту як фрагмента картини світу передбачає, по-перше, відбір однослівних, складених (кількаслівних), а також (за наявності) пареміологічних одиниць, що номінують досліджуваний концепт. По-друге, аналізу підлягають словникові дефініції, що їх пропонують загальні та спеціальні лексикографічні джерела, у нашому разі – чотири тлумачні й два перекладацькі словники англійської мови [15–20]. По-третє, відбувається дефініційний аналіз отриманих даних.